

S, Z eta X -ren erabilera.

1. Irakurri testua eta azpimarratu Z guztiak.

—Zezen zintzo zuzena,

nola duzu izena?

—Adar zorrotz, ziztatzaile
eta ipurdi gizona.

2. Euskaraz hainbat hitz Z hizkiaz idazten dira. Aztertu.

gazi	gozo	beraz	azaroa
zizare	zoro	bizi	mezu

Gogoratu!

«z» letrarekin idazten dira:

- -zio bukaera duen hainbat hitz: amorrazio, burutazio, botazio, estimazio, nazio, ilustrazio, madarikazio, salbazio, zibilizazio, tentazio, prezio...
- -zia bukaera duen hainbat hitz: farmazia, trebezia, desgrazia, ahulezia...
- hainbat adizki: zen, zuen, zebilen, zekien, zegoen, zara, zatoz, zabilta...

3. Z hizkiaz idazten dira hitz hauek. Aztertu.

adierazi	berezi	mezu	zabor	zapaldu
hazi	berezko	izen	zabortegi	zaparrada
irabazi	bidezidor	izerdi	zaindu	zeharkatu
galarazi	hezi	ezkutu	zaindari	zeharo
irabazle	heziketa	luzatu	zaintiratu	zehaztasun
orrazi	ezinezko	nahiz eta	zakar	zelai
orrazkera	ezker	nekazari	zaku	zenbat
pazientzia	ezkondu	zahar	zalantza	zentzumen
ezin	gerezi	zahartu	zalaparta	zigor
merezi	gezur	zabal	zaldi	zikin
gezi	hezur	zabar	zaletasun	zimur

1. Hainbat hitz euskaraz **X** letraz idazten dira. Ikasi.

herrixka	axola	belaxka	halaxe
huraxe	kaxa	saxofoi	taxi
taxilari	taxugabe	xaxatu	berdexka
existentzia	existitu	lexiko	kexa
kexati	kexu	konplexu	sexu
luzexka	perrexil	sardexka	sexualitate
gaixo	gaixotasun	gaixotu	lixiba
gehixeago	gizagaixo	gutxixeago	horixka
horixe	intxixu	ixo	kaixo
kurrixka	pix	pixagale	pixka bat
pixkanaka	harroxko	mordoxka	moxal
panpox	poxpolin	puxika	puxtarri
kuluxka	kuxidade	kuxkuxero	uxatu

2. Egin **esaldiak**, hitz hauek erbillita: puxika, zuhaizka, goxatu, kexatu, gorrizka, geroxeago.

3. Borobildu gaizki idatzita dagoen hitza:

- Txunditu, txepela, akatxa.
- Kamutxa, martxoa, sutsua.
- Txintxoa, berakatxa, txukuna.
- Kiratxa, txokoa, otzara.

1

Honako hauek hitz paronimoak dira. **Aztertu.**

hasi (ekin)	hazi (handitu)
hats (arnasa)	hatz (eskukoa)
hots (zarata)	hotz (berorik eza)
hits (tristea)	hitz (berba)
hesi (itxitura)	hezi (eskolatu, irakatsi)
hoztu (hotza sentitu)	ostu (lapurtu)
hunkitu (sentimenduan jo)	ukitu (ukimena)
iritzi (heldu, ailegatu)	iritzi (uste, pentsamolde)
poztu (poza hartu)	postu (toki)
saila (multzoa)	zaila (neketsua)
sartu (barrurantz egin)	zahartu (zahar bihurtu)
soro (lantzeko lurra)	zoro (ero)
xapi (katuari)	zapi (ehun zatia)
xerra (haragia)	zerra (egurra moztekoa)
zur (egurra)	zuhur (burutsu)

2

Zuzendu gaizki daudenak, goiko zerrendan begiratu.

Baserritarra zoroan _____ ari da lanean.

Zail _____ handi hori gurea da.

Soro _____ bat etorri zait, Napoleon dela esanez.

Edurne Pasaban Everesten gailurrera iritzi _____ da.

Matematikako ariketa oso saila _____ egin zait.

Zure iritsia _____ garrantzitsua da niretzat.

Zure garaipenak asko postu _____ nau.

1. Egin esaldiak, hitz paronimo hauek erabiliz.

asti – azti; esker – ezker; etsi – etzi

2. Aukeratu bikoteetan hitz paronimo egokia, eta txertatu esaldietan.

hots – hotz

hasi – hazi

erantsi – erantzi

- Temperatura jaitsi egin da, eta _____ handia egiten du.
- Makina horrek _____ handiegia ateratzen du.
- Gauza bat bukatzeko, aurrena _____ egin behar da.
- Azken urte honetan, gure umea asko _____ da.
- Aloñak Xabierri pegatina bat _____ dio besoa.
- Xabierrek bota zikinak _____ ditu.

3. Idatzi egokia dena hutsune bakoitzean.

SAIO/ZAIO

- Bertso _____ askotan egon izanak ez zaitu bertsolari bihurtzen.
- Ikernerri bere urtebetetzea gaur ospatu behar duela otu _____.

ZOROA/SOROA

- Gure baserriko _____ ondo horniturik dugu: piperrak, tomateak ...
- Burutik ez omen dagoela oso sano esaten dute, alegia, _____ dela.

JAUSI/JAUZI

- Badira lagun batzuk, pozaren pozez _____ egiten dutenak.
- Zergatik ditudan belaunak urratuta? _____ egin naizelako.

ZARA/SARA

- Iparraldeko herri bat omen da _____
- Ez al _____ konturatzen ze ez baldin bazatoz bera ere ez dela etorriko?

ZIGORTU/TXIGORTU

- Asteburu guztia telebista ikusi gabe _____ gaitu amak.
- Zukua, esne beroa eta ogi _____ hartzen dut gosaltzeko.

1 S ETA Z. Osatu hitz segidak.

- Ikasi: *ikasle*, _____
- Ikusi: _____

2 S ETA Z. Jarri atzizki egokia hitz bakoitzari eta berridatzi osorik.

-tasun

-zale

-ezin

- urduri + *tasun*: *urduritasun*
- jasan + _____: _____
- futbol + _____: _____
- poz + _____: _____
- pentsatu + _____: _____
- ezabatu + _____: _____
- maitatu + _____: _____
- haragi + _____: _____

3 -XKA ATZIZKIA. Idatzi definizio hauei dagozkien hitzak, *-xka* atzizkia erabiliz.

- Bide txikia ► _____
- Gorri antzekoa ► _____
- Sarde txikia ► _____
- Berde antzekoa ► _____
- Liburu txikia ► _____
- Zuri antzekoa ► _____
- Herri txikia ► _____
- Hori antzekoa ► _____

4 S, Z ETA X. Osatu testuko hitzak s, z edo x txistukari egokiarekin.

ZER EGIN?

Gaur goi_____ean e_____natu nai_____enean, _____era pentsatu dut:
 _____i_____tu bi_____ian go_____aldu eta la_____ter pre_____t egone_____
 gero, adi_____kideren bati deitu eta erreka alboko bide_____katik
 pa_____eoan joan ginte_____ke, edo bi_____ikletekin la_____terketa
 egin, irri_____tailuak e_____treinako_____erabili...

Leihoa _____abaldu, eta euria ari _____uen, ordea. _____er egin?
 Etxe barruan a_____pertu? Ez hori_____e! _____abierri deitu eta
 landareei buru_____ko liburu_____ka u_____teko e_____katu diot. Arro
 _____a eta krabelinen ha_____iak _____upermerkatuan ero_____i eta
 berotegira joan gara landatzera. Ederto pa_____atu dugu!

1 S, X ETA Z. Osatu hitzak, s, x eta z idatziz.

■ e__tena	■ __iringa	■ __orria
■ o__pina	■ e__pata	■ telebi__ta
■ bide__ka	■ __u__trala	■ __aborra
■ i__ilta__una	■ __ukaldea	■ __orbalda

2 S, X ETA Z. Osatu hiz-segidak, s, x eta z erabiliz.

- __aboi, __abolontzi, __aboitu, __aboialdi.
- E__kondu, e__kontza, e__konberri, e__kongabe, e__konbidaia.
- __a__ki, __a__kibaloj, __a__kigintza, __a__kigile, __a__kiratzaile.
- E__ku, e__kuburdin, e__kubide, e__kularru, e__kumutur, e__kuzabaltasun

3 HITZ PARONIMOAK. Aukeratu hitz zuzenak esaldiak osatzeko.

- Oker zaude, hori ez zen atzo _____, herenegun baizik.
- Itziarri _____ jakin dugu plazan zeundela.
- _____ irabazi du partida etxeko taldeak.
- _____ bolada ikaragarriak entzun ditut ohetik.
- Garabi handi batekin _____ dute hondatutako kamioia.
- Jokalariak _____ reko izterra minduta du eta igandean ezingo du jokatu.

esker/ezker

jaso/jazo

aise/haize

4 S, X ETA Z. Osatu testua, s, x eta z erabiliz.

O__TIRAL __ORAGARRIA

Eguraldi __oragarria i__an genuen o__tiralean. Egia e__an, a__te gogorra i__an zen eguraldiari dagokione__, denetarik i__an baikenuen: __irimia, o__tadarra, ka__kabarra, i__otza, tximi__tak, trumolak... O__tirala, aldi__, o__karbi argitu __uen eta, a__paldiko parte__, errekarako bide__ka hartu eta mendira abiatu nintzen, neure ka__a. Ibilbidean __ehar __enbait __omorro iku__i nituen: barra__kiloak, __i__areak, matxin__altoak... Haletako batzuk hartu eta ka__a batean ekarri nituen nituen etxera.

4 S, X, eta Z. Berridatzi testua, s, x eta z idatziz hitzetan.

Agur bakeari!

a__i artean e__kutatuta __uge bat dago. __igi-__aga hurbildu
 ait eta __u__to i__ugarria eman dit. Akabo la__aita__una!
 __alto bate__jaiki nai__eta la__terka joan nai__ihe__i.
 Hau mi__eria! Narra__ti__ume batek, __uge__i__trin batek,
 i__orratu dit mendiko egun__armagarria.